

Eduardo Chillida

Ο Eduardo Chillida γεννήθηκε στο Σαν Σεμπαστιάν στις 10 Ιανουαρίου 1924. Τα παιδικά του χρόνια η θάλασσα στον κόλπο του Σαν Σεμπαστιάν επηρέασε τη σχέση του με το τοπίο και το χώρο. Από πολύ νωρίς πήγαινε να δει τα κύματα να σκάνε στην τοποθεσία όπου, χρόνια αργότερα, τοποθέτησε το *Peine del viento* [Χτένα του ανέμου] (1976) ως φόρο τιμής στον ιδιαίτερη πατρίδα του.

Χάρη σε μια δωρεά, ο Eduardo Chillida μετακόμισε στο Παρίσι το 1948 όπου έκανε τα πρώτα του γλυπτά σε γύψο (1948-1949) επηρεασμένα από την αρχαία Ελλάδα. Με αυτά τα έργα έλαβε πρόωγη αναγνώριση εκθέτοντας στο Salon de Mai το 1949. Ένα χρόνο αργότερα, πήρε για πρώτη φορά μέρος σε ομαδική έκθεση στην Galerie Maeght αφιερωμένη στους ανερχόμενους καλλιτέχνες. Αυτά ήταν κομβικά χρόνια μάθησης και πειραματισμού για εκείνον. Το 1951 υπέστη καλλιτεχνική κρίση και εγκατέλειψε τη γαλλική πρωτεύουσα για να επιστρέψει στη Χώρα των Βάσκων όπου επανασυνδέθηκε με τις ρίζες του και ανακάλυψε το σίδηρο. Ένα χρόνο νωρίτερα παντρεύτηκε την Pilar Belzunce και το 1951 γεννήθηκε το πρώτο από τα οκτώ παιδιά τους. Η επιστροφή στην πατρίδα του σηματοδότησε μια στροφή προς μια μοναδική και προσωπική καλλιτεχνική γλώσσα.

Έτσι, γεννήθηκε το *Ilarik*, το πρώτο του αφηρημένο γλυπτό σε σχέση με ταφικές στήλες. Τα έργα του βρίσκουν έμπνευση στη φύση, τη μουσική και το σύμπαν και βασίζονται σε μία ουσιαστικά φιλοσοφική αμφισβήτηση.

Αν και ζούσε στη Χώρα των Βάσκων, εκείνα τα χρόνια ταξίδευε συχνά στο Παρίσι και δημιούργησε στενή σχέση με τον Aimé Maeght και τη γκαλερί του. Ο Chillida ήταν ένας από τους νεότερους καλλιτέχνες του Maeght μαζί με τους Chagall, Miró, Calder και Giacometti.

Το 1954 πήρε μέρος στη δημιουργία της πρόσοψης της Βασιλικής του Aránzazu, δημιουργώντας τις πόρτες οι οποίες αποτελούν το πρώτο του δημόσιο έργο.

Έκτοτε, δημιουργεί περισσότερα από 40 έργα σε δημόσιους χώρους τα οποία βρίσκονται σε πόλεις σε όλο τον κόσμο, γιορτάζοντας τις βασικές ανησυχίες του καλλιτέχνη σε σχέση με το χώρο, την κλίμακα και την αρχιτεκτονική, και υπαινίσσοντας οικουμενικές αξίες όπως η ανεκτικότητα και η ελευθερία.

Ο Eduardo Chillida άρχισε γρήγορα να λαμβάνει αναγνώριση για το έργο του. Το 1958 του απονεμήθηκε το Βραβείο Graham Foundation στο Σικάγο και το Μεγάλο Διεθνές Βραβείο Γλυπτικής στην Μπιενάλε της Βενετίας. Από εκεί και πέρα βραβεύεται σταθερά, παίρνει βραβείο Kandinsky το 1960, βραβείο Wilhelm Lehmbruck το 1966, γερμανικό Kaiserring το 1985, Praemium Imperiale στην Ιαπωνία το 1991.

Σήμερα τα έργα του βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές σε όλο τον κόσμο και έχει αποτελέσει αντικείμενο περισσότερων από 500 ατομικών εκθέσεων. Το 1966 η πρώτη αναδρομική του πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Καλών Τεχνών του Χιούστον και ως τα τέλη της δεκαετίας του 1970 είχε ήδη αναγνωριστεί ως ένας από τους σημαντικότερους γλύπτες του 20ού αιώνα. Το 1980 εκτίθεται διαδοχικά στο Guggenheim στη Νέα Υόρκη, το Crystal Palace στη Μαδρίτη και, για πρώτη φορά στη Χώρα των Βάσκων, στο Museo de Bellas Artes στο

Μπιλμπάο. Στη δεκαετία του 1990, σημαντικές αναδρομικές αναδρομικές του έργου του παρουσιάστηκαν στο Gropius Bau στο Βερολίνο (1991); The Reina Sofía στη Μαδρίτη (1998); και το Μουσείο Guggenheim στο Μπιλμπάο (1999). Στις αρχές της νέας χιλιετίας, το έργο του συνέχισε να είναι το θέμα μεγάλων ατομικών εκθέσεων διεθνώς, συμπεριλαμβανομένης της Jeu de Paume, Παρίσι (2001), Μουσείο Ερμιτάζ, Αγία Πετρούπολη (2003); Joan Miró Foundation, Βαρκελώνη (2003); Mie Prefectural Art Museum, Tsu City, Ιαπωνία (2006); Kunstmuseum Pablo Picasso Munster (2012); Μουσείο Βισμπάντεν (2017); Rijksmuseum, Άμστερνταμ (2018) και Hauser & Wirth Somerset, UK (2021).

Τον Σεπτέμβριο του 2000 ιδρύθηκε από τον καλλιτέχνη το Chillida Leku, ένα μέρος που επιλέχθηκε ως σύμβολο ταυτότητας, με στόχο να δείξει στον κόσμο το έργο του σε διάλογο με τη φύση και του οποίου το επίκεντρο είναι η αγροικία Zabalaga.

Ο Eduardo Chillida πέθανε στο Σαν Σεμπαστιάν τον Αύγουστο του 2002, πριν δει το τελευταίο του αριστούργημα να καρποφορεί, την Tindaya - γλυπτική παρέμβαση και μνημείο ανεκτικότητας που συνέλαβε ο καλλιτέχνης στην καρδιά του βουνού Tindaya στη Φουερτεβεντούρα.

Θεόδωρος Παπαγιάννης

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ Θ.ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

Ο Θεόδωρος Παπαγιάννης γεννήθηκε στο Ελληνικό Ιωαννίνων το 1942. Σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών ως υπότροφος από το 1961 ως το 1966, μπήκε πρώτος και αποφοίτησε πρώτος, με δάσκαλο τον Γιάννη Παππά.

Το 1967, μετά τη στρατιωτική του θητεία, με διετή υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ) μελέτησε την Αρχαία Ελληνική Τέχνη της Ελλάδας και της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου, πραγματοποιώντας μια σειρά από ταξίδια στην Αίγυπτο, την Μικρά Ασία, την Κύπρο, την Κάτω Ιταλία, τη Σικελία όπως και σε πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Το 1970 διορίστηκε βοηθός Καθηγητής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας δίπλα στο δάσκαλό του Γιάννη Παππά.

Το 1974 συνδημιουργεί με 24 συναδέλφους του, το Κέντρο Εικαστικών Τεχνών (Κ.Ε.Τ).

Το 1981-1982 μετεκπαιδεύτηκε στην Ecole Nationale des Arts Appliques et des Metiers d' Art στο Παρίσι, στα νεότερα υλικά της γλυπτικής και τις τεχνικές της.

Το 1996-1997, με εκπαιδευτική άδεια έξι μηνών, επισκέφθηκε την Αμερική για να μελετήσει εκπαιδευτικά προγράμματα και οργάνωση εργαστηρίων γλυπτικής των Σχολών Τέχνης της Νέας Υόρκης.

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών ανταλλαγών του Προγράμματος Erasmus, συνδιοργανώνει τακτικά Workshops με την Σχολή του Βερολίνου, της Brera και της Bologna .

Εδώ και μία εικοσαετία πρωτοστατεί στη διοργάνωση Συμποσίων Γλυπτικής σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας και της Κύπρου, αφήνοντας μεγάλου μεγέθους γλυπτά, σε δημόσιους χώρους. Τα γλυπτά δημιουργούνται επιτόπου.

Έχει πραγματοποιήσει 45 ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε πάρα πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Μνημειακά γλυπτά του βρίσκονται τοποθετημένα σε ιδιωτικούς χώρους, σε μουσεία και ιδιωτικές συλλογές, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει φιλοτεχνήσει πολλές προτομές και ανδριάντες σημαντικών προσωπικοτήτων, καθώς και πολλά μετάλλια, νομίσματα και μεγάλες γλυπτικές συνθέσεις, τοποθετημένες σε δημόσιους και ιδιωτικούς χώρους.

Δίδαξε 39 χρόνια και συνταξιοδοτήθηκε το 2009. Είναι σήμερα ομότιμος καθηγητής γλυπτικής στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.

Το 2009 δημιούργησε το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης "Θεόδωρος Παπαγιάννης".

Το 2010 ανακηρύχθηκε διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο τμήμα Πλαστικών Τεχνών.

Το 2015 τιμήθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια με τον Ανώτερο Ταξιάρχη του Τάγματος του Φοίνικος.

Το 2017 το 10ο Γυμνάσιο Ιωαννίνων τίμησε τον Θεόδωρο Παπαγιάννη δίνοντας το όνομά του στο σχολείο.

Το 2019 τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών, με το Αργυρό Μετάλλιο (Ανώτατη Διάκριση του Ιδρύματος) στην Τάξη των Γραμμάτων και των Καλών Τεχνών.

Έχει τιμηθεί με πολλά βραβεία σε διάφορους διαγωνισμούς που συμμετείχε, με τελευταίο το πρώτο βραβείο στο διεθνή διαγωνισμό για ένα γλυπτό στο Αεροδρόμιο του Σικάγο (2011). Με το έργο του έχουν ασχοληθεί επανειλημμένα ο ημερήσιος και ο περιοδικός τύπος καθώς και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.